

EU:s strategi för biodrivmedel

Jordbruksdepartementet

2006-06-02

Dokumentbeteckning

KOM(2006) 34 slutlig
Europeiska Unionens strategi för biodrivmedel

SEC(2006) 142
Bilaga med konsekvensanalys

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 8 februari en EU-strategi för biodrivmedel. Strategin innehåller förslag till potentiella marknadsbaserade lagstiftnings- och forskningsåtgärder för att främja produktion och användning av biodrivmedel från framförallt jordbruket. Dokumentet bygger på handlingsplanen för biomassa som presenterades av kommissionen i december 2005.

Sverige välkomnar strategin för biodrivmedel. Det är positivt att kommissionen tar ett helhetsgrepp på användning och produktion av biodrivmedel och betonar vikten av att utarbeta kostnadseffektiva och hållbara biodrivmedel. Särskilt är utvecklingen av s.k. andra generationens biodrivmedel av stor betydelse. Andra generationens biodrivmedel är framförallt baserade på biomassa och speciellt skogsråvara såsom cellulosabaserad etanol, metanol, DME och FT-diesel (se förklaring i slutet av promemorian). Sverige anser att utvecklingen av biodrivmedel måste ses i ett större perspektiv där de kan komma att utgöra en allt viktigare roll i framtidens drivmedelsförsörjning. Frågan om kostnads- och resurseffektivitet i användning av primära resurser (åker och skogsmark) och omvandling till färdiga energitjänster är viktig.

1.1 Innehåll

En EU-strategi för biodrivmedel presenterades av kommissionen den 8 februari. Meddelandet inbegriper en kompletterande konsekvensanalys som tar upp olika handlingsalternativ. Strategin innehåller förslag till potentiella marknadsbaserade lagstiftnings- och forskningsåtgärder för att främja produktionen av biodrivmedel från jordbruksråvaror. Dokumentet bygger på handlingsplanen för biomassa som antogs i december 2005.

I strategin fastställs tre mål:

Att ytterligare främja biodrivmedel i EU och utvecklingsländer och se till att produktionen och användningen av sådana drivmedel förbättrar miljön generellt sett och bidrar till Lissabonstrategins mål med beaktande av konkurrenskraftsfaktorer.

Att förbereda en storskalig användning av biodrivmedel genom att göra dem mer attraktiva ur kostnadssynpunkt. Detta kan ske genom en optimerad odling av råvaror för detta ändamål, forskning om andra generationens biodrivmedel och stöd för att öka marknadsandelarna genom att utvidga demonstrationsprojekt och undanröja icke-tekniska hinder.

Att undersöka möjligheterna till produktion av biodrivmedel och råvaror för biodrivmedel i utvecklingsländer, bland andra de länder som påverkas av reformen av EU:s sockerordning, och att fastställa vilken roll EU kan spela för att stödja utvecklingen av en hållbar produktion av biodrivmedel.

En ökad användning av biodrivmedel kommer enligt kommissionen att medföra många fördelar, bl.a. minska Europas beroende av import av fossila bränslen, minska utsläppen av växthusgaser och skapa nya marknader för jordbrukare.

Strategin omfattar sju prioriterade områden inom vilka kommissionen skall vidta åtgärder för att främja produktion och användning av biodrivmedel.

1. Främja efterfrågan på biodrivmedel

Kommissionen kommer under år 2006 att lägga fram en rapport inför en eventuell omarbetning av direktivet 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel. Rapporten kommer bland annat att behandla frågor som fastställandet av nationella mål för biodrivmedlens marknadsandel, tillämpningen av biodrivmedelskrav för leverantörer och säkerställandet av en hållbar produktion. Medlemsstaterna uppmuntras att i första hand främja biodrivmedel med goda miljöegenskaper och då särskilt s.k. andra generationens biodrivmedel. Kommissionen har även lagt fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om

2. Skapa miljöfördelar

Kommissionen kommer att undersöka hur biodrivmedel bäst kan bidra till utsläppsmålen, arbeta för att säkra hållbarheten när det gäller odling av råvaror för framställning av biodrivmedel i EU och tredjeländer samt ompröva gränserna för halten biodrivmedel i bensin och diesel.

3. Utveckla biodrivmedelsproduktion och -distribution

Kommissionen kommer att föreslå att det inrättas en särskild grupp som undersöker biodrivmedels och annan bioenergis fördelar då de utarbetar sina nationella referensramar och driftsplaner inom ramen för sammanhållnings- och landsbygdsutvecklingspolitiken. Kommissionen kommer dessutom att intensifiera sin övervakning för att se till att biodrivmedel inte särbehandlas negativt.

4. Utöka utbudet av råvaror

Kommissionen har vidtagit åtgärder för att det inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken ska kunna ges stöd för produktion av socker som bearbetas till bioetanol. Den kommer också att bedöma möjligheterna att bearbeta spannmål som finns i interventionslager till biodrivmedel för att minska de kvantiteter som exporteras med bidrag, i slutet av 2006 bedöma genomförandet av ordningen för energigrödor, finansiera en informationskampanj för jordbrukare och skogsägare, lansera en handlingsplan för skogsbruket och se över möjligheterna att använda animaliska biprodukter och miljövänligt avfall.

5. Förbättra handelsmöjligheterna

Kommissionen kommer att undersöka om det behövs ett förslag om separata nomenklaturnummer (se förklaring i slutet av promemorian) för biodrivmedel och eftersträva balans i handelsförhandlingarna med etanolproducerande länder. EU kommer att ta hänsyn till både EU-producenters och EU:s handelspartners intressen mot bakgrund av den ökande efterfrågan på biodrivmedel. Kommissionen strävar efter att bibehålla villkoren för marknadstillträde för importerad bioetanol som inte får vara mindre förmånliga än de som finns i nuvarande avtal.

¹ KOM(2005) 634

6. Stödja utvecklingsländerna

Kommissionen kommer att se till att stöd för utvecklingen av bioetanolproduktion kan ges via åtgärder för de länder som omfattas av sockerprotokollet till AVS/EG-konventionen och som påverkas av EU:s sockerreform. Kommissionen kommer även att utarbeta ett stödpaket för biodrivmedel för utvecklingsländerna och undersöka hur nationella och regionala plattformar för biodrivmedel bäst kan stödjas.

7. Forskning och utveckling

Kommissionen kommer att fortsätta att stödja utvecklingen av en industriledd teknikplattform för biodrivmedel och mobilisera andra relevanta teknikplattformar, stödja genomförandet av de strategiska forskningsprogram som utarbetats av dessa teknikplattformar. Inom sjunde ramprogrammet kommer forskning om biodrivmedel att få hög prioritet, framförallt forskning om s.k. bioraffinaderier liksom forskning om andra generationens biodrivmedel. Genom forskning skulle produktionskostnaderna kunna minska kraftigt efter 2010. Genom programmet för intelligent energi för Europa kommer kommissionen att stödja marknadsinförandet och spridningen av beprövad teknik.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Åtgärderna som kommissionen presenterar i strategin kan på sikt få effekt på svenska regler när detaljerade förslag presenteras.

1.3 Budgetära konsekvenser

Okänt. Åtgärder på EU-nivå kan få budgetära konsekvenser genom den svenska avgiften till EU. Den svenska ståndpunkten är att eventuella nya stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, måste emellertid rymmas under Brysseltaket.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

I budgetpropositionen för 2006 anges att Sveriges energipolitik skall skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö- och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle.

Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Vidare anges att målet för Sveriges landsbygdspolitik är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt.

Sverige välkomnar strategin för biodrivmedel. Det är positivt att kommissionen tar ett helhetsgrepp på användning och produktion av biodrivmedel. Sverige anser också att det är positivt att kommissionen betonar vikten av att utarbeta kostnadseffektiva och hållbara biodrivmedel. Särskilt är utvecklingen av s.k. andra generationens biodrivmedel av stor betydelse. Frågan om kostnadseffektivitet i användning av primära resurser (åker och skogsmark) för annan användning tas dock inte upp i strategin i tillräcklig omfattning. En kostnadseffektiv användning av biomassan, för energi- och annan användning samt omvandling samt omvandling till färdiga energitjänster är viktig.

EU:s strategi för biodrivmedel kan vara ett viktigt steg för att på sikt ställa om samhället från fossila till förnybara drivmedel. Exempel på viktiga åtgärder för svenskt vidkommande är bland annat översynen av direktivet för bränslekvalitet som kan möjliggöra en ökad låginblandning av etanol i bensin från 5 % till 10 %. Det är viktigt att både produktionen av energi och användningen av biomassa är kostnadseffektiva och hållbara både på lång och kort sikt. Gällande frågan om inhemsk produktion och import anser Sverige att ett balanserat synsätt bör finnas mot beaktande av inhemska producenters intressen samt WTO åtaganden.

Sveriges uppfattning är att den gemensamma jordbrukspolitiken måste reformeras ytterligare och att utgifterna minskar. Samtidigt som detta sker bör den gemensamma jordbrukspolitiken anpassas till den nya situationen med en starkare betoning på bioenergi och en hållbar utveckling. Sverige anser att den gemensamma jordbrukspolitiken i större utsträckning skulle kunna främja kostnadseffektiv och hållbar produktion av bioenergi och biodrivmedel genom bl.a. enklare regler och borttagande av snedvridande marknadsstöd. I strategin finns inslag som går i motsatt riktning såsom en eventuell möjlighet att bearbeta spannmål som finns i interventionslager till biodrivmedel. Sverige motsätter sig systemet med interventionslager och anser att om denna möjlighet förverkligas kan det bidra till snedvridningar på marknaden.

Många av de föreslagna åtgärderna kommer att hanteras på kort sikt. Initiativen i strategin för biodrivmedel bör därför kompletteras med ett mer strategiskt angreppssätt på medellång och lång sikt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater har välkomnat strategin och anser att den utgör ett komplement till handlingsplanen för biomassa. Så gott som alla medlemsstater vill främja en hållbar användning och produktion av förnybar

energi. Forskning om s.k. andra generationens biodrivmedel har betonats av flertalet medlemsstater liksom en översyn av energigrödpremien. Importfrågan respektive inhemsk produktion av biodrivmedel har diskuterats

2005/06:FPM98

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Utifrån diskussioner på jordbruksrådet i februari om både handlingsplanen för biomassa och strategin för biodrivmedel har ordförandeskapet formulerat ordförandeslutsatser. Dessa kommer troligen att behandlas både på jordbruksrådet och energirådet under våren.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

3.3 Fackuttryck/termer

FT-diesel: (Fischer-Tropsch), förnybar syntetisk diesel som tillverkas genom förgasning av biomassa.

DME: (DiMetylEter), Dieselbränsle som tillverkas genom förgasning av biomassa och naturgas.

Nomenklaturnummer för biodrivmedel: För att veta vilken produkt som diskuteras i statistiska-, politiska- eller tullsammanhang måste produkterna klassificeras. Internationellt finns det harmoniserade systemet (HS), där produkter klassificeras enskilt eller i grupp upp till en 6-ställig nivå d.v.s. undergrupperna kan ha upp till sex siffror. Inom EU används den kombinerade nomenklaturen (KN) som bygger på det harmoniserade systemet och ger en mer detaljerad uppdelning för vissa produkter upp till 10-ställig nivå.